

Forslag

til

Lov om erhvervelse af arealer til den polytekniske læreanstalt, Danmarks tekniske højskole.

Fremsat den 20. maj 1958 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

Undervisningsministeren bemyndiges til — om nødvendigt ved ekspropriation — at erhverve de med henblik på udvidelse af den polytekniske læreanstalt, Danmarks tekniske højskole, nødvendige arealer, be-

liggende ved Lundtoftesletten i Lyngby-Tårnbæk kommune.

§ 2.

Udgifterne ved erhvervelsen bevilges på finans- eller tillægsbevillingslove.

Bemærkninger til lovforslaget.

Den polytekniske Læreanstalt, Danmarks tekniske Højskole, blev grundlagt i 1829 i en bygning i Studiestræde. 1887-88 flyttedes læreanstalten til bygninger ved Sølvtorvet, som i 1907 gennemgik en større udvidelse og endnu udgør en del af højskolens lokaler. 1929 påbegyndtes et kompleks af nybygninger ved Østervold, og man måtte dengang regne med, at højskolens pladsbehov, bl. a. ved den endnu ikke gennemførte nedrivning af en række bygninger mellem Rigensgade og Kronprinsessegade, kunne tilfredsstilles for en årrække.

Imidlertid har efterkrigstidens udvikling inden for de tekniske videnskaber og det presserende behov for uddannelse af et tilstrækkeligt stort antal teknikere og for en intensivering af den teknisk-videnskabelige forskning ganske ændret det grundlag, hvorpå det hidtidige byggeprogram har hvilet.

Uddannelsen af ingeniører er over alt i verden et problem, og i de store vestlige lande har der i en årrække været alvorlig mangel på ingeniører. Også i Danmark hersker der mangel på civilingeniører, og når man her ikke har kunnet udanne det tilstrækkelige antal, skyldes det bl. a., at Danmarks tekniske Højskole ikke har kunnet udbygges i tilstrækkeligt hurtigt tempo, hvorfor man har måttet indføre en nødtvungen adgangsbegrænsning; i 1955 og 1956 blev således kun optaget 404 og 409 af 535 henholdsvis 667 ansøgere.

— Alene nødvendigheden af, at højskolen fremtidig skal kunne optage et tilstrækkeligt antal kvalificerede ansøgere, må medføre omfattende udvidelser og hertil kommer de lokalemæssige behov, der er en følge af den i efteråret 1957 påbegyndte nye ingeniøruddannelse (Ingeniørakademiet).

Endvidere har Danmarks tekniske Højskole ikke mindst i den sidste snes år udviklet sig til centrum for den teknisk-videnskabelige forskning her i landet. Tidligere fandtes kun eksperimentelle forskningsmuligheder i nogle få discipliner, og de pågældende laboratorier var overbelastede med undervisning. Den senere udvikling har medført en lang række nye laboratorier, hvor udlandets forskning følges samtidig med, at der arbejdes med forskning efter eget program samt i ret betydeligt omfang med konkrete forskningsopgaver, der ønskes udført af industrierne.

Der er endog ved højskolen oprettet et antal forskningsinstitutter, hvis driftsmidler tilvejebringes fra erhvervene og fra fonds, der har til opgave at støtte erhvervsinteresser. Sådanne institutter har undervisningspligt over for højskolens studerende og forstærker det forskningsinitiativ, som højskolen også efter sit formål skal søge fremmet.

Forskningen repræsenterer for erhvervene en støtte, som igennem tiderne har fået større og større betydning. Dette fremgår blandt andet af

de stødse stigende beløb, der i industrilandene ofres på forskningens videre udbygning, og dette gælder også de mindre lande, der af hensyn til beskæftigelsen må tilstræbe en stærk udvidelse af industrierhvervet. De mindre lande må sætte sig i stand til på mange områder at kunne følge udlandets udvikling og teknisk-videnskabelige frembringelser for at kunne nyttiggøre disse i egne kombinationer ved selvstændig bearbejdelse, ligesom de på enkelte felter må stræbe efter at blive førende, hvilket erfaring hidtil har vist er muligt. Hertil udkræves, at forskergerningen gøres tiltrækkende blandt andet ved, at laboratorierne og disses udstyr holdes på højde med udviklingen. Det er et særkende for nutidens forskning, at den ofte kræver et samarbejde mellem vidt forskellig sagkundskab, hvorfor en nogenlunde gennemført geografisk samling af forskningsorganerne må kræves. Dette gælder også Danmark, hvor det teknisk-videnskabelige område i en overskuelig tid kun tør påregne én teknisk højskole.

Det er alt taget i betragtning nu nødvendigt, at der skabes muligheder for udbygning af en undervisning på langt sigt, og selvom det er vanskeligt at danne sig noget sikkert skøn over det antal studerende, der skal optages på læreanstalten om ca. 50 år, og om hvilket omfang forskningen til den tid vil have, må der nu tilvejebringes et passende stort areal, der sikrer de nødvendige udviklingsmuligheder.

Det må anses for umuligt at finde et tilstrækkeligt stort areal inden for den nuværende bykerne, og efter at en række muligheder er blevet undersøgt med henblik på trafikale forhold, intensiteten af radiobølger, der har stor indflydelse på de nu så almindeligt anvendte elektroniske måleinstrumenter, boligmuligheder for studerende etc., har undervisningsministeriet i forståelse med højskolen fundet frem til et ca. 72 ha stort areal i Lyngby-

Tårnbæk kommune, beliggende mellem Lundtoftevej og Helsingørvejen. Arealets nordlige del (ca. 27 ha) ejes af staten og er en del af den tidligere Lundtofte flyveplads. Den sydlige del af arealet ejes af Lyngby-Tårnbæk kommune, der er villig til at sælge arealet til den her omhandlede anvendelse.

Ved skønnet over arealets nødvendige størrelse er der også taget hensyn til, at udviklingen fremover kan kræve betydelige arealer til parkering. Såvel det store antal beskæftigede som det nære samarbejde med erhvervenes teknikere peger efter erfaringerne her og i udlandet på et betydeligt behov.

Det omhandlede areal, der anses for velegnet, tænkes alene anvendt til undervisnings- og forskningsformål, medens eventuelle kollegier og lignende vil kunne finde plads på andre arealer. Det er forudsat, at den allerede delvis anlagte Lundtofte S-bane færdigbygges inden for en kortere årrække.

Undervisningsministeriet har foruden med boligministeriet, ministeriet for offentlige arbejder og indenrigsministeriet forhandlet med Dansk Ingeniørforening og repræsentanter for Industrirådet. Alle de pågældende ministerier og institutioner har tilsluttet sig nødvendigheden af højskolens udflytning, og der er enighed om, at udflytningen til arealerne ved Lundtoftesletten er den bedst mulige løsning.

Undervisningsministeriet har endvidere forhandlet med overborgmesteren i København og med borgmesteren i Lyngby-Tårnbæk kommune, hvilke forhandlinger er nedfældet i den brevveksling, som medfølger som bilag 1-3. Endeligt svar fra Lyngby-Tårnbæk kommune foreligger endnu ikke.

Der vil fra undervisningsministeriets side blive lagt vægt på, at erhvervelsen af arealerne sker i fuld forståelse med de to kommuner, hvis interesser berøres heraf, men det findes rimeligt og ønskeligt, at der i givet fald vil være lovhjemmel for ekspropriation.

Bilag 1.**UNDERVISNINGSMINISTERIET**

København, den 31. januar 1958.

Overborgmesteren i København.

Som det vil være hr. overborgmesteren bekendt, har erhvervslivets og den videnskabelige forsknings hastigt voksende behov for kvalificeret teknisk uddannet personel stillet undervisningsministeriet over for nødvendigheden af meget betydelige udvidelser af Den polytekniske Læreanstalt, Danmarks tekniske højskole.

Undervisningsministeriet har i samarbejde med højskolens ledelse og med bevillingsmyndighedernes tilslutning igennem en årrække ladet foretage udbygninger og udvidelser på Den polytekniske Læreanstalts arealer samt ved erhvervelse af naboejendomme, og planer til betydelige yderligere udvidelser er udarbejdede.

Imidlertid vil en gennemførelse af disse udvidelsesplaner, der også omfatter erhvervelse og nedlæggelse af boligkvarterer i den indre bydel, møde store vanskeligheder og på længere sigt alligevel være utilstrækkelige over for de krav, der trænger sig på om uddannelse af teknikere.

Undervisningsministeriet har derfor besluttet sig til at søge tilvejebragt et byggeområde uden for det centrale byområde, der muliggør en øjeblikkelig videreførelse af udvidelsesplanerne og med hensyn til arealstørrelse tillige kan forventes for en passende årrække at kunne imødekomme et yderligere udvidelsesbehov.

Det har herved været en forudsætning, at nybyggeriet tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at man opretholder

forbindelsen med den bestående Polytekniske Læreanstalt.

I overvejelserne herom og undersøgelserne af de arealer, der kan komme i betragtning har repræsentanter for Dansk Indenørforening samt Industrirådet deltaget. Overvejelserne og undersøgelserne er i øvrigt foretaget i samarbejde med boligministeriet.

Under disse overvejelser og undersøgelser har interessen nu samlet sig om arealerne på Lundtoftesletten vest for Helsingørvej (byudviklingsplanens mellemzonearealer 12, 13, 14 og 15 samt det mellemliggende yderzoneareal) af arealstørrelse ca. 65 ha.

Ministeriet er opmærksom på, at der vedrørende en del af disse arealer er truffet aftaler med hensyn til boligbebyggelse, og at en gennemførelse af planerne vedrørende Polyteknisk Læreanstalt nu bl. a. forudsætter en ændring af disse aftaler. Ministeriet er derhos opmærksom på Københavns kommunes interesser og rettigheder med hensyn til arealernes bebyggelse.

Under hensyn hertil anmoder undervisningsministeriet herved hr. overborgmesteren om at ville meddele ministeriet, hvorvidt der fra Københavns kommunes side under de nu foreliggende omstændigheder vil være afgørende hindringer for en medvirken til gennemførelse af denne plan.

Da sagens fremme er overordentlig preserende for undervisningsministeriet, vil man være taknemmelig for et hurtigt svar.

Jørgen Jørgensen.

P. Boelskov.

KØBENHAVNS MAGISTRAT

Overborgmesteren

Rådhuset, den 7. februar 1958.

Bilag 2.

Undervisningsministeriet.

I skrivelse af 31. f. m. (2. dept. 1. kontor j.nr. 250/57) har ministeriet forespurgt, om der fra Københavns kommunes side vil være afgørende hindringer for en medvirken til gennemførelse af en plan om anbringelse af Polyteknisk Læreanstalt på et ca. 65 ha stort areal i Lyngby-Tårnbæk kommune vest for Helsingørvej.

Således foranlediget meddeles, at Københavns kommune, da den i fjor solgte sine besiddelser i Lyngby-Tårnbæk kommune til denne kommune, betingede sig, at de solgte arealer blev udnyttet i overensstemmelse med en mellem de to kommuner i 1949 aftalt dispositionsplan.

Efter denne aftale mellem de to kommuner skulle en del af det areal, som Polyteknisk Læreanstalt nu ønsker at råde over, anvendes til boligbyggeri, og Arbejdernes Andels-Boligforening har på den pågældende del af arealet projekteret opførelsen af 800 lejligheder. En anden del af arealet skulle efter planen anvendes som permanente kolonihaver.

Fra Københavns kommunalbestyrelses side lagde man ved salget til Lyngby-Tårnbæk kommune megen vægt på dispositionsplanens gennemførelse, idet der derved ville blive ydet et væsentligt bidrag til afhjælpning af bolig manglen her i byen.

Det skal yderligere oplyses, at Lyngby-Tårnbæk kommune med hensyn til arealernes anvendelse ikke blot har forpligtet sig over for Københavns kommune, men også til anden side. Arbejdernes Andels-Boligforening har således erholdt ret til den pris, som boligministeriet kan godkende ved ydelse af statslån til grundens bebyggelse at købe det til opførelsen af de 800 lejligheder fornødne areal og tilsagn om Lyngby-Tårnbæk kommunes kaution med hensyn til statslån til arealets bebyggelse og Kolonihaveforbundet for Danmark har fået ret til et 25-årigt lejemål om et ca. 60 000 m² stort areal. Dette areal er en del af disposi-

tionsplanens grønne arealer, om hvilke det i skødet til Lyngby-Tårnbæk kommune er fastsat, at de ikke må bebygges uden Københavns kommunes samtykke, og at et eventuelt samtykke må påregnes at blive gjort betinget af betaling af et tillæg efter nærmere aftale til den mellem Lyngby-Tårnbæk og København aftalte købesum.

Under hensyn til den store betydning man fra ministeriets side tillægger gennemførelsen af Polyteknisk Læreanstalts planer med hensyn til det pågældende areal, vil jeg imidlertid være villig til at foretage indstilling til Københavns kommunalbestyrelse om, at Københavns kommune opgiver sine rettigheder med hensyn til arealet på betingelse af, at Lyngby-Tårnbæk kommune indgår på at overføre Arbejdernes Andels-Boligforenings køberet samt kautionstilsagnet til andet Lyngby-Tårnbæk kommune tilhørende areal inden for Lyngby-Tårnbæk kommunes grænser, hvorpå 800 lejligheder kan opføres, at Lyngby-Tårnbæk kommunalbestyrelse giver Kolonihaveforbundet for Danmark tilsagn om til forbundet på 25 år at ville udleje et andet ca. 60 000 m² stort areal inden for Lyngby-Tårnbæk kommunes grænser, at Polyteknisk Læreanstalt for det oprindelig Arbejdernes Andels-Boligforening tiltænkte areal ikke betaler en højere pris end boligministeriet vil kunne godkende for grundens bebyggelse med 800 lejligheder og at der til Københavns kommune ydes betaling efter nærmere aftale for det 60 000 m² store kolonihaveareal.

Indstilling til kommunalbestyrelsen vil blive afgivet, såsnart sådan aftale foreligger, og det over for magistraten er dokumenteret, at Lyngby-Tårnbæk kommunalbestyrelse har arrangeret sig med boligforeningen og Kolonihaveforbundet som ovenfor skitseret, og at boligministeriet har godkendt prisen for det oprindelig Arbejdernes Andels-Boligforening tiltænkte areal.

S. Munk.

Gregers Hansen.

Bilag 3.

UNDERVISNINGSMINISTERIET

København, den 7. marts 1958.

Borgmesteren i Lyngby-Tårnbæk kommune.

Som det vil være hr. borgmesteren bekendt, er Københavns magistrat sindet at medvirke til gennemførelsen af planen om anbringelse af Den polytekniske Læreanstalt på et ca. 65 ha stort areal i Lyngby-Tårnbæk kommune vest for Helsingørvej på betingelse af, at Lyngby-Tårnbæk kommune indgår på at overføre Arbejdernes Andels-Boligforenings køberet til en del af det ovennævnte areal til opførelse af 800 lejligheder samt det af Lyngby-Tårnbæk kommune givne kautionstilsagn med hensyn til statslån til arealets bebyggelse til andet Lyngby-Tårnbæk kommune tilhørende areal inden for Lyngby-Tårnbæk kommunes grænser, hvorpå 800 lejligheder kan opføres, at Lyngby-Tårnbæk kommunalbestyrelse giver Kolonihaveforbundet for Danmark, der har erhvervet ret til et 25-årigt lejemål om et ca. 60 000 m² stort areal på Lundtoftesletten, tilsagn om til forbundet på 25 år at ville udleje et andet ca. 60 000 m² stort areal inden for Lyngby-Tårnbæk kommunes grænser, at Polyteknisk Læreanstalt for det oprindelig Arbejdernes Andels-Boligforening tiltænkte areal ikke betaler en højere pris end boligministeriet vil kunne godkende for grundens bebyggelse med 800 lejligheder, og at der til Københavns kommune ydes betaling efter nærmere aftale for det 60 000 m² store kolonihaveareal.

Man henviser i øvrigt til den tidligere

underhånden fremsendte fotokopi af Københavns magistrats skrivelse af 7. f. m.

Efter at de ved ovennævnte betingelser opståede tekniske problemer var drøftet med Lyngby-Tårnbæk kommunes embedsmænd, har undervisningsministeriet nu tilvejebragt principiel enighed med de respektive statsinstitutioner og ministeriet om mageskifte med forskellige staten tilhørende arealer ved Roskilde, ved Sorgenfri station (Virumgård) samt i Herstederne (Albertslund).

Resultatet heraf er, at arealerne ved Virumgård kan stilles til rådighed og eventuelt anvendes til boligbyggeriet.

For så vidt angår kolonihavearealet bemærkes, at Polyteknisk Læreanstalts byggeri på Lundtoftesletten forventes at måtte udstrækkes over en sådan årrække, at det ikke skulle blive nødvendigt at fremskaffe andre arealer til opfyldelsen af Københavns kommunes fornævnte ønsker om kolonihaveplads.

Undervisningsministeriet agter at søge udflytningen af Polyteknisk Læreanstalt hjemlet ved særlig lov, men forinden lovforslag forelægges folketinget skal man herved anmode hr. borgmesteren om at ville meddele undervisningsministeriet, om der fra Lyngby-Tårnbæk kommunes side måtte være indvendinger at gøre mod gennemførelsen af udflytningsplanen efter foranstående retningslinjer.

Jørgen Jørgensen.

P. Boelskov.